

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Organizace státní správy *Jana Jurníková*

Organizace veřejné správy

- **Ústavněprávní zakotvení**
  - *Ústava - čl. 8 zakotvení práva na samosprávu*
  - *Hlava třetí - moc výkonná*
  - *Hlava sedmá - územní samospráva*

Základní principy

- Organizační principy
- Centralizace x decentralizace
- Koncentrace x dekoncentrace
- Jmenovací x volební
- Monokratický x kolegiální
- Územní x resortní

Organizace veřejné správy

- Čl. 79 odst. 1 Ústavy „*Ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem.*“

Organizace veřejné správy

■ Státní správa

- **Přímá**: vláda
- ministerstva
- jiné ústřední správní úřady
- správní úřady s celostátní působností
- dekoncentrované správní úřady
- veřejné bezpečnostní sbory
-

Organizace veřejné správy

- Nepřímá Orgány krajů
- Orgány obcí
- PO a FO soukromého práva

Správní úřad

- **Pravomoc** - souhrn oprávnění a povinností, kterými SO disponuje pro potřeby plnění úkolů a řešení otázek
- **Působnost** - okruh otázek, který SÚ projednává, rozhoduje a realizuje
(aspekt územní a věcný)

Správní úřad

- **Úřední osoby** - tvoří personální základ SÚ
  - jednají jménem správního orgánu a vystupují jako jejich představitelé
  - pouze u orgánů úředního typu
  - vykonávají úřední činnost profesionálně jako služební povinnost
  - Mohou svými pokyny zavazovat pracovníky ve vztahu podřízenosti
  - - služební zákon

Organizace veřejné správy

- **Vláda**
- - kolegiální orgán
- - právní postavení v Ústavě, pravomoci řeší zvláštní zákony
- - vrcholný orgán moci výkonné
- - jmenovací princip
- - politické vedení veřejné správy
- - vydává nařízení (právní předpisy)
- Poradní orgány vlády - př. Rada vlády pro národnostní menšiny

Organizace veřejné správy

- **Ministerstva**
- ústavní výhrada zákona (zák. 2/1969 Sb.)
- jsou řízena vládou
- typ ústředního orgánu
- ministr je členem vlády
- mohou vydávat právní předpisy (vyhlášky)
- pečují o právní úpravu resortu

Ministerstva *(v pořadí dle zákona č. 2/1969 Sb.)*

- □ *Ministerstvo financí,*
- □ *Ministerstvo zahraničních věcí,*
- □ *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,*
- □ *Ministerstvo kultury,*
- □ *Ministerstvo práce a sociálních věcí,*
- □ *Ministerstvo zdravotnictví,*
- □ *Ministerstvo spravedlnosti,*
- □ *Ministerstvo vnitra,*
- □ *Ministerstvo průmyslu a obchodu,*
- □ *Ministerstvo pro místní rozvoj*
- □ *Ministerstvo zemědělství,*
- □ *Ministerstvo obrany,*
- □ *Ministerstvo dopravy,*
- □ *Ministerstvo životního prostředí*

Členění podle oblastí

- **správa hospodářská**
- □ ***Ministerstvo financí,***
- □ ***Ministerstvo průmyslu a obchodu,***
- □ ***Ministerstvo zemědělství,***
- □ ***Ministerstvo dopravy,***
- □ ***Ministerstvo pro místní rozvoj,***
- □ ***Ministerstvo životního prostředí***

Členění podle oblastí

- □ **správa sociálně - kulturní**
- □ **Ministerstvo kultury,**
- □ **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,**
- □ **Ministerstvo zdravotnictví,**
- □ **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
- □ **správa administrativně - politická**
- □ **Ministerstvo obrany,**
- □ **Ministerstvo vnitra,**
- □ **Ministerstvo spravedlnosti,**
- □ **Ministerstvo zahraničních věcí**

Organizace veřejné správy

- jiné ústřední orgány správní úřady
- - v čele není ministr (předseda nebo vedoucí)
- - jmenuje vláda (výjimky: př. UOHS prezident na návrh vlády)
- - úžeji vymezená působnost

Jiné ústřední orgány státní správy

- 1. Český statistický úřad,
- 2. Český úřad zeměměřický a katastrální,
- 3. Český báňský úřad,
- 4. Úřad průmyslového vlastnictví,
- 5. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- 6. Správa státních hmotných rezerv,
- 7. Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
- 8. Národní bezpečnostní úřad,
- 9. Energetický regulační úřad,
- 10. Úřad vlády České republiky,
- 11. Český telekomunikační úřad,
- 12. Úřad pro ochranu osobních údajů,
- 13. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání,
- 14. Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí,
- 15. Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře,
- 16. Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.
- 17. Národní sportovní agentura

Správní úřady s celostátní působností

- - jsou zpravidla podřízeny ministerstvu
- - vedoucí jmenuje a odvolává ministr
- - mají celostátní územní působnost
- - úzce vymezenou věcnou působnost
- - zřizuje je zák. č. 2/1969 Sb., nebo zvláštní zákony (např. Úřad pro civilní letectví, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí)

Organizace veřejné správy

- MŠMT- Česká školní inspekce
- MZdr - Český inspektorát lázní a zřídels, Inspektorát omamných a psychotropních látek
- MPaO - Česká energetická inspekce, ČOI, Puncovní úřad, Licenční úřad
- MZ - Státní veterinární správa ČR, ČZPI, Česká plemenářská inspekce, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- MŽP - ČIŽP, Český hydrometeorologický ústav

Příklad

- Zák. č. 49/1997 Sb., o civilním letectví
- Ministerstvo dopravy x Ministerstvo obrany
- Úřad pro civilní letectví
- Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod
- Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře
- *(rozhoduje ve věci tzv. letištního ceníku)*
- LAA ČR je pověřenou organizací pro certifikace, vydávání pilotních oprávnění a provoz SLZ v České republice.

SLZ zahrnuje paragliding, motorový paragliding, závěsné létání, vírníky, vrtulníky, letadla řízená změnou těžiště, aerodynamicky řízená letadla, amatérsky postavená ultralehká letadla do vzletové hmotnosti 600kg (ELSA) a ultralehké kluzáky.

Příklad

- **Zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**
- Ministerstvo kultury
- Národní památkový ústav (odborná organizace)
- krajské úřady
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- památková inspekce (specializovaný kontrolní orgán zřízený MK)
- Celní úřady (vývoz kulturních památek)
- Komise státní památkové péče (rada kraje nebo obec III.), konzervátor státní památkové péče a zpravodajové státní památkové péče (obec III.)

Organizace veřejné správy

- Dekonzentrované orgány
- -□ *krajská ředitelství policie*
- □ *zeměměřické a katastrální inspektoráty,*
- □ *krajská veterinární správa*
- □ *krajská hygienická stanice*
- □ □ *obvodní báňské úřady, navazují na Český báňský úřad*
- □ *celní ředitelství, celní úřady*
- □ *okresní správy sociálního zabezpečení*
- □ *finanční úřad*

Organizace veřejné správy

- **Veřejné sbory**
- - zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- - podílejí se na výkonu veřejné správy
- - služební úkony a bezprostřední zásahy

Organizace veřejné správy

- Veřejné bezpečnostní sbory
- - Policie ČR
- - Hasičský záchranný sbor
- - BIS, Vojenské zpravodajství

■ *Poznámka: rozdíl Policie ČR a obecní policie*

Organizace veřejné správy

- Nezávislé správní úřady
- - stojí mimo organizační strukturu řízené vládou
- - personální, funkční (ne interní akty ze strany vlády) a ekonomická nezávislost (samostatná rozpočtová kapitola)

- *Příklad: Úřad pro ochranu osobních údajů, řídí jej předseda, kterého jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu*
- *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (členy volí PS, ale jmenuje předseda vlády)*

Organizace veřejné správy

- **Nezávislé správní úřady**
- a) relativně nezávislé
- b) absolutně nezávislé
- Ad a) - některé z tzv. jiných ústředních správních úřadů
  - - v určitých věcech mají nezávislé postavení
- Příklad: UOHS, ERU, ČTÚ
- UOHS - jmenuje prezident na návrh vlády
  - - na 6 let a uvedení důvodů pro odvolání

Co si mám zapamatovat

- Jakým způsobem lze zřídit správní úřad?
- Které orgány státní správy vykonávají státní správu na ústřední úrovni?
- Co rozumíte pod pojmem veřejné sbory?
- O kterých orgánech můžeme říci, že mají rysy nezávislosti?